

בס"ד

קונטראס

דרך החיים

בו יבואך חובת בני ישיבות בזמןינו

ממני הקטן

דוד בן צבי יהודה סמיט

מקודם רב ור"מ בק"ק פיבלעס יצ"ז
בעל מחבר ספר פרי מגדים מפורש ד' חלקיים
ושספר כנור של דוד שני חלקיים
ושספר אמריו דבש

הה' גאנדא צ"ז

שנת תשמ"ז לפ"ק

נשדר בזופוס
ויניברגער גראפיך

תוכן העניינים

אות א:

מבאר סיבת הדבר שבא אותה מחלוקת לעולם (עיין אות כ"ג).

אות ב:

מבאר שיש חיוב גמור על בני ישיבות להמשיך לימודם, דוקא בחוץ לארץ (עיין אות י"א וו"ב).

אות ג:

מבאר לדברי הכל שאין מצוה של ישב ארץ ישראל נוהג בזמן זהה (עיין אות כ"א ול"ד).

אות ד:

מבאר תכליית הגלות (עיין אות י"ג י"ב וו"ג).

אות ה:

מבאר שיש שאלות גדולות על כל ייחיד ההולך לדור בארץ ישראל בזמן זהה (עיין אות ז' י"ד ל"ג ל"ד ול"ה).

אות ו:

מבאר שעצם מציאות המדינה מעכב הגאנלה (עיין אות ט"ז וו"ז).

אות ז:

שיעור חיוב נדול על בני תורה להרבי צורה דוקא בחוץ לארץ (עיין אות י"ט).

קונטרס דרך החיים

בו יבואר חובת בני ישיבות בזמנינו

.א.

איתא (בחולין ו:) העיד רבי יהושע בן זrhoן בן חמיו של רבי מאיר לפניו רבי על ר'ם שאכל עלה של ירך בבית שאן והתייר רבי את בית שאן כולה על יהו חברו עליו אחיו ובית אביו אמרו לו מקום שאבותיך ואבות אבותיך נהגו בו איסור אתה תנהוג בו היותר דרש להן מקרה זה וכחת נחש הנחשת אשר עשה משה כי עד הימים ההמה היו בני ישראל מקטרים ויקרא לו נחשתן אפשר בא אסא ולא ביערו בא יהושפט ולא ביערו והלא כל עבודה זרה שבועלם אסא ויהושפט ביערום אלא מקום הניחו לו מן השמים להתגדר בו אף אני מקום הניחו לי אבותי להתגדר בו מכאן לתלמוד חכש שאמר דבר הלכה שאין מזיחין אותו ואמרו לה אין מזיחין אותו וגמרי לה אין מזיחין אותו וברא'

דרך החיים

ובכתב ברש"י שם ז"ל מקום הנicho, כשהיבאו בינוי אחרינו אם לא ימצא מה לתקן במה יגדל שם. להתגדר, להתגדל, עכ"ל.

והגמ' קשה מאי וכי סלקא דעתך שח"ז רביינו הקדוש היה מבקש איזו דבר להתגדל בו בודאי היה בורח מן הכבד בתכילת הריחוק, ועוד קשה וכי חסר לו לרביינו הקדוש הלא חיבור כל המשניות על ידו, ועל ידי זה הוא ז"ל נזכר לכל הדורות.

ב.

ונלענ"ד לבאר הדבר על פי מה שכתב מרן המהרש"א ז"ל אלא מקום הנicho לו אבותיו וכו'. ופרש"י מקום הנicho כשבאו בינוי אחרינו אם לא ימצאו מה לתקן במה יגדל שם עכ"ל אם עשו כן אסא ויוהשפט בכוונה כפי המובן מפירושו היא קשה שיניח את ישראל לעבד ע"ז משומם בנו שיתגדלשמו ואפשר דר"ל שלא בכוונה עשו דהינו שלא הרגישו בדבר כדי שיתגدر בהם בנו וענין מעשה בית שאן נמי בכח"ג הוה שלא הרגישו אבותיו בו, וק"ל.

נ"ל לבאר עומק כוונתו דכל אדם מישראל יש לו איזו תכילת לתקן בזה העולם ואיתה בספרים הקדושים דמי שאינו מתקן תכילתו בזה העולם הוא צריך להתגלל עוד הפעם. ויש זמן לכל תיקון והכל נגור מן השמים וכיון שהתיקון צריך לבוא לעולם על ידו וזה נגור מן השמים שאפילו בדורות שלפניו שהיה הרבה גדולים ממנו אבל מכל מקום מן השמים מעליהם את הדבר ואפילו יכול להיות דבר פשוט אבל זה מן השמים שהגדול ישראל בדורות הקדושים לא היו מרגישים בדבר כדי שהתיקון יבא על ידי בנו בדור

אחרי כך. ועכשו מובן הסוגיא באર היטב דאע"פ שבאמת רבינו הקדוש תיקן כל העולם שהחזר את התורה ליווננה וחיבור תורה שבعل פה אבל מכל מקום זה תיקון להתריר בית דין היה צריך לבוא על ידו וכל זה היה התכליות שלו וauseפ שתיקן כל העולם כולו אבל מכל מקום אם חסר לו אפילו זה תיקון קטן גם כן חסר בהתכליות שלו.

ג.

ובזה מובן מה שמסיק הגמ' שם מכאן לתלמיד חכם שאמר דבר הלכה שאין מזיחין אותו, וכו', וככתב רשי' שם זול מכאן שראינו שקבל רבינו עוזר זולמד הימנה אע"פ שדבר תימה הוא שהרי מעולם היו נהגים בו איסור לנו לנו שאין מזיחין תלמיד חכם האומר דבר הלכה חדש לומר לא שמעתי עכ"ל.

והפלירוש בדבריו זול לדאם תלמיד חכם אמר דבר או הלכה חדשה וausep שגדולי ישראל מהרבה דורות לא הרגישיו בזה אסור לדחות אותו ולומר לו חזר משמוועתו דהלא כל גדול עולם לא אמרו זאת דausep שהוא הרבה קZN מהן בחכמה אבל אפשר זה דבר הלכה היה צריך לבוא לעולם על ידי זה התלמיד חכם וזה ממש מן השמים שהעלימו הדבר מן כל גדול ישראל כדי שההתלמיד חכם יתגדלשמו בעולם האמת על ידי תיקון שתיקן.

ד.

ובזה מובן מה שמסיק הגמ' שם ואמרי לה אין מזניחין אותו וכו', ופירש רשי' זול משקצים את דבריו וכו', ואמרי לה אין מזיחין אותו וכו', ופירש רשי' זול לומר גאותך גרמה לך שלא הטית אוזן לשמע דבר כהלהכתו מפי

דרך החיים

,

רבך וכו', ופירוש דבריו הקדושים דאם תלמיד חכם באה
בhalcaחדרשה שלא שמעו מעולם והעולם יחברו עליו שיבטל
את דבריו דהלא כל גולי ישראל לא הכריזו דבר זה והיאר
יבוא זה התלמיד חכם שהוא בטל במציאות נגד כל גولي
ישראל, ואחרים גם כן יכריזו עליו שהוא שקץ שמורה דבר
חדש מה שגולי ישראל בהרבה דורות לא הרגשו בדבר
זהגמ' מזהיר אותנו שלא נעשה דבר כזה אפשר שזה מן
השמות שהעלימו אותו מכל גולי ישראל כדי שזה התלמיד
חכם יתגדלשמו בעולם האמת על ידי כך, וצרכין לקבל
האמת ממי שאמרו.

וצרכין לעין היטב בכל דבריו אפשר יכול להיות
שהאמת אותו ומה שלא הרגשו בו שאר גולי ישראל אפשר
שהזה מן השמות שהעלימו הדבר מעניין כל גולי ישראל כדי
шибוא זה התלמיד חכם ויתגדל, וכך גם כתוב רשי' (בשבת
ט'ו) ד"ה שני גורדים משער האשפות, במסכת עדיות מפרש
למה הזכר שם אומנתם ושם מקומם לומר שלא ימנע אדם
עצמו מבית המדרש שאין לך אומנות פחותה מגרדי וכו', ואין
שער בירושלים פחות משער האשפות והכריעו בעדותן כל
חכמי ישראל, עכ"ל. מכאן רואין שצרכין לקבל האמת אפילו
מקטן שבקטנים ולא לדחות שום אדם.

.ה.

מכאן רואין אם אדם רואה שיש לו בעצמו אייזו
התעוררות לאייזו דבר אסור למנוע עצמו אפילו אם גولي
ישראל לא הרגשו בדבר ובאפשר שזה התכליות שלו בשבייל
זה באה לעולם. ועוד יש עליו אחריות נורא מאר דאיתא
(בשבת נד:) כל מי שאפשר למחות לאנשי ביתו זלא מיהה
נתקפס על אנשי ביתו באנשי עירו נתפס על אנשי עירו בכל

דרך החיים

יא

העולם נתפס על כל העולם כולו וככו, אמר לה הלא צדיקים גמורים והלא רשעים גמורים אמרה לפניו רבש"ע היה בידם למחות ולא מיהו אמר לה גלי וידעו לפניך שם מיהו בהם לא יקבלו מהם אמרה לפניו רבש"ע אם לפניך גלי להם מי גלי והיינו דכתיב ז肯 בחור ובתולה טף ונשים תחרגו למשחית על כל איש אשר עליו התיו אל תגשו וממקדשי תחלו וככתי ויחלו באנשים הוקנים אשר לפניכם הבית תני רב יוסף אל תקרי מקדשי אלא מוקדשי אלו בני אדם שקיימו את התורה כולה מלך ועדתו וכו' וככו).

ו

מכל הדברים האמורים אמרתי אני על לבני מה לך נרדם עבשיו הוא הזמן והעת לתקן דבר לכבוד שמיים, אע"פ שאני יודע שאני בטל במציאות כנגד חכמי דורינו ואני אינו שווה אצלם אפילו כתיפה מן הים, ואני צריך להגיד האמת בשער בת רבים שאני אדם קטן שפל נבזה ונמאס אין בי חכמת אדם.

ובאמת היה שתיקתי יותר טוב, אבל מכל מקום עומד בנגדיו הגמ' הנ"ל (בשבת נר:) וחיל אחזני אפשר אם אני אבוא ב מגילת ספר אפשר רבים יקבלו דברי ועל ידי זה יתקדש שם שמי ברבים. ובפרט שగבר חסדי השיעית עלי שוכנו להוציא לאור עולם שבע ספרים שנתקבלו באהבה ובחיבה בין חוקי תלמידי חכמים, וכל זה לא בזכותי שאני יודע שאין לי שום זכות וכל זה רק בחסדי השיעית. ובודאי ישראל קדושים הם ויקבלו את האמת ממי שאמרו, אפילו מקטן ושפל במוני. ואני מבקש מעולם הלומדים שקיימו את הגמ' הנ"ל ואל יזיהו או יוניהו או יזיהו את הדבר, (עיין חולין ז') שעריבין לקבל האמת מכל אדם.

דרך החיים

. ז.

הנה איתא במדרש שה"ש ב' ר' חלבו אומר ד'
שבועות יש כאן השבע לישראל שלא יمرדו על המלכיות
ושלא ידחו את הקץ ושלא יגלו מטוריון שלהם לאוה"ע
ושלא יעלו חומה מן הגולה וכו', וא"כ למה מלך המשיח בא
לקבץ גליותיהם של ישראל וכו', יענו"ש.

ולירש מהרزو"ז ו"ל וא"כ למה משיח בא פירוש שזה
ענין של מלך המשיח לעלות כל ישראל יחד מהגלות ואם
חלילה יעשו מעצמןvr כך יפסידו גאותם ישראל יענו"ש.

ובן פירוש היפה קול ו"ל שלא יעלו חומה, פירוש לא
לבד שלא יمرדו בחוקות המלכיות להמלט ממסים וארנוניות
אבל גם להתקבץ ולנסות מהארץ אשר ההמה יושבים בקרבה
השביע הקב"ה שלא יעשו כזאת יענו"ש, כוונתו לפרש
دلכורה השבעה שלא יעלו בחומה מן הגולה זהו אותו
השבועה שלא יمرדו במלכיות, אבל כוונתו לפרש דאפילו אם
זה ברשות האומות גם כן אסור.

ובן כתוב מהר"ל מפראג (בספרו נצח ישראל פ' כ"ד)
וז"ל במדרש שה"ש ב' אמר ד' שבועות שלא יمرדו על
המלכיות, וכו', ועוד שם השבעתי אתכם בנוט ירושלים במא
השביען וכו', רבנן אמרו השבען בדורו של שמד וכו', ועוד
פירוש בדיבורו של שמד ר"ל אף אם יהיו רוצחים להמית
אתם בעינוי קשה לא יהיו יוצאים ולא יהיו משנים בזה וכן
פירוש אצל כל אחד ואחד.

ויש להבין בזה יענו"ש בכל דבריו הקדושים וכן כתוב
בספר (אהבת יונתן פ' וattachen) דאפילו כל האומות מסכימים
לזה אסור יענו"ש. וכן כתוב הרמב"ם בסופו ו"ל לפי שידע

דרך החיים

יג

שלמה ברוחה"ק שהאומה הזאת באורך זמן גלוותה תפוצר להתנווע ללא עתה הרاوي ויאבדו בשבייל זה ויבואו עליהם צרות והזהיר מלהשווota זאת השביע האומה על דרך משל ואמר השבעתי אתכם וכו'. ואתם אהובים קבלו עליהם שבועתו ולא תעירו את האהבה עד שתחפץ, עכ"ל.

וכן הוא בכל המדרשות מדרש רבה, תנומה, מכילתא, וילקוט ושאר מדרשים ששבועה זו חלה אפילו על צדיקים, כמו דאיתא עוד שם במדרש שה"ש ב' ר' אוניא אמר ר' שבועות השבעין כנגד ר' דורות שדחקו את הקץ ונכשלו ואלו הן אחד ביום עמרם ואחד ביום שותלח בן אפרים וכו', והם היו מחשבין משעה שנגזרה גזירה כשבידר הקב"ה עם אברהם אבינו בברית בין הבתרים ומשנולד יצחק התחילה מה עשו נתקבעו ויצאו וכו', ונפלו מהם חללים מפני שלא האמינו ברא' ולא בטחו בישועתו על שעברו על הקץ ועברו על השבועה עכ"ל.

רואין מזה האחריות הנורא שלא לעשות שום פעולה להביא הגאולה קודם זמנו מה בני אפרים שהיה רק חלק קטן מכל כלל ישראל וגם לפי דעתן כבר הגיע הקץ והם טעו לפיה חשבונם שחשבו שכבר הגיע הקץ והם רצו לצאת מן הגלות קודם הקץ א"כ כ"ש וכש"ב כשהיומם שם עשו מדינה קודם בית הגואל והעלו למדינה שלהם קרוב לארבעה מיליון אנשים לשם וכל המדינה עומדת רק על עלייה וייתר עליה ותמיד מרעישין העולם לעלות לשם ובפרט הם רוצחים שהדרתיים ובני תורה יعلו לשם להכנס תוך מדינתן, כפי הידוע שבתחילת רצוי הציונים לעשות מדינה באפריקה וראו שזו לא יכולה להמשיך היהודים החరדים לשם לכן עשו אותו בארץ ישראל כדי להמשיך כל היהודים החרדים לשם (כמו שנתברר אח"כ שהם רוצחים שכל התורה יהיה תחת

רשותן) בודאי בודאי יש כאן העברת על השבועה. ועיין (בפסחים ס"ט) וכל מילתא דאיתא בעיבור איתא ביחיד יעוז ועיין ברשי מגילה דף ג' ע"ב ד"ה הא דרבים (ובע"ה נבאר זה בארכוה לקמן)

נמצא בעיבור הוא התקבצות של יחידים נמצא לפיז'ז יכול להיות שאלות גדולות על כל בני תורה העולה לשם שהוא עבר על האיסור החמור של עלייה בחומה, וכיון שכן זה נחוץ לכל בני תורה לדעת היטב העני של עלייה בחומה שזה מן העבירות החמורות בתורה לנו בע"ה נבאר העני.

ח.

הנה איתא (בכתבות קי"א) לכדרב יוסי ברבי חנינא אמר ג' שבועות הללו למה אחת שלא יعلו בחומה וכו', צריכין להבין אםאי לא לומר בחומה (עיין יומא ט:) ועוד קשה איך יכולן לעלות בחומה איזו חומה מעלה, (אע"ג שהיעב"ץ גורס בחומה אבל מ"מ בכל הגירסאות שלנו איתא בחומה הלא דבר הוא). ועוד קשה במדרש שה"ש ב' שהבאתי לעיל איתא ושלא יعلו חומה מן הגלות יעוז, גם כן צריכין להבין איזו חומה הן מעלה מן הגלות וגם כן צריכין להבין מהו העני של חומה בודאי דבר גדול מרמזו בזה.

ט.

כדי לבאר העני באר היטב צריכין להקדים הגמי (בפסחים פז) ואמור ר"א לא הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים, וכו'. וכותב שם המהרש"א זיל לא הגלה וכו', دائ משום עונש חטאם היה לו לעונשם בדברים אחרים אלא כדי שיתוספו עליהם גרים וכו'.

דרך החיים

טו

הלא רואין מדברי קדשו של המהרש"א שגלות ישראל בכל העולם יש לה תכלית מרום וגדול מאד ולא בשבייל העוננות בלבד ובאמת צריכין להבין גם' הנ"ל הלא איתא (בקידושין ע:) אמר רבי חלבו קשים גרים לישראל כספחת וכו', הלא אנו רואין מכאן שאיננו רוצים גרים והאריך קאמר שם הגמ' דתכלית הגלות הוא להוסיף גרים הלא אנו לא רוצים גרים דהם קשים כספחת לישראל.

▪

נלוען"ך דיכולין לבאר הדבר עפ"י מה דאיתא בהמבי"ט דמפרש דבומן שהקב"ה בא לכל אומות העולם ושאלם אם הם יקבלו את התורה והאומות אמרו לא, זה היה רק רוב מן האומות, אבל היה מייעוטין מן האומות שהיו רוצחים לקבל את התורה והם נעשו הגרים בכל דור ודור, ולפי דבריו הקדושים יכולין להסביר הגמ' (ביבמות מ"ח): תניא רבי חנינה בנו של רבי גמליאל מפני מה גרים בזמן זה מעוניים ויטורין בגין עליהם וכו', אחרים אומרים שהוא עצמן להכנס תחת כנפי השכינה וכו'.

זבאמת משמע מן הגמ' הנ"ל דיש תביעה על גוי שהוא עירק להtagiyir דהלא גר שמתגיאר בסוף יש לו עונש על מה שלא התגיארו מוקדם – ולבורה וכל שבן הוא על גוי שלא נתגיאר בכלל שעריך לקבל עונש על זה, ולא מצינו שגוי מקבל עונש על שלא נתגיאר. אבל לפי דבריו קדשו של המבי"ט מובן שפיר דכיוון דנתגיאר בסוף א"ב שמע מינה שהוא מאותן הנשמות שרצו לקבל את התורה ובין שרצה לקבל את התורה יש לו נשמה קדושה בגוף של עכו"ם לפיכך יש עליו חיבת להtagiyir מוקדם אבל סתם גוי אין עליו שום חיבת להtagiyir.

דרך החיים

יא.

הנה איתא (במגילה כט) ואהי להם למקדש מעט אמר רבי יצחק אלו בתים נסיות ובתי מדרשות שבבבל וכו' וכתב שם מהרש"א ז"ל ועוד"ז יש לכוין במזמור שמחתי באומרים לי בית ד' נLER וכו'. זה המזמור בಗlot נאמר שמחתי באומרים לי בית ד' נLER שהוא בית הכנסת כאלו עומדות היו רגליינו בבית המקדש בירושלים ולכך שמחתי בהליכת לבית הכנסת כאלו באתי למקדש וכו' יעו"ש בכל דבריו.

ובן איתא שם (במגילה כט) תניא ר"ש בן יוחאי אמר בא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה שבכל מקום שגלו שכינה עמהן גלו למצרים שכינה עמהן וכו', גלו לבבל שכינה עמהן וכו', והשיב לא נאמר אלא ושב מלמד שהקב"ה שב עמהם מבין הגלויות יעוו"ש.

ובזה מובן העניין שמדובר בזמן שישראל היו שרויין על ארמתן היה השראת השכינה הקדושה בבית המקדש ועכשו שגלו מארצם השראת השכינה הוא בתים נסיות ובתי מדרשות בחו"ן הארץ וכן איתא במאירי בסוף כתובות דכתיב ז"ל דכל מקום בחו"ן הארץ ישראל עוסקין בתורה ומצוות זהו הארץ ישראל. עיין מהרש"א (ברכות ח') ד"ה המצוינים בהלכה וכו', והיינו שערים מצוינים בהלכה במקום המצוינים בהלכה וכו', שככל תלמיד חכם קבוע לו לගירסתו בתלמוד היא תחתיה להיות השכינה וכו', וקאמר עליה מיום שחרב בית המקדש דבזמן שבית המקדש היה שם לשכת הגזירות שמשם יוצאת הלכה פסוקה ע"פ סנהדרין ועכשו שחרב בית המקדש אותן ד' אמות של הלכה שככל תלמיד חכם קבוע לו לගירסתו בתלמוד הוא תחתיה להיות השכינה עמו יעוו"ש.

דרך החיים

יז

ולפי זה יכולין להבין מה דעתך ביליקוט סוף ישעיה עתידה ארץ ישראל שיתפסת בכל העולם דתכלית הגלות הוא ליסד בתים כנסיות ובתי מדרשות בכל העולם כדי להתפסת קדושת ארץ ישראל בכל העולם כולל דבר כל מקום שמייסדים מקומות של תורה זהו ארץ ישראל.

ועבשו מובן הגمراה הנ"ל (בפסחים פז:) דתכלית הגלות הוא כדי להוסיף גרים שכבר עלי דגר קודם קודם שנתגיר יש לו נשמות ישראל בגוף של עכו"ם ועל ידי הgalot ישישראל מייסדים מקומות התורה בכל העולם על ידי זה מתחפשים קדושת ארץ ישראל בכל העולם ועל ידי זה פודים נשמת ישראל שנמצאים בגופות של עכו"ם. ונמצא לפניהם דгалות יש לה תכלית גבוהה מאד.

.יב.

ועבשו נחזר לבאר העניין של עלייה בחומה שכבר בתבנו לעיל דгалות יש לה תכלית גבוהה מאד אבל מכל מקום גלות יש לה סכנה גדולה שח"ז ירושלים לא יתרבו בגוים וזה יכול להיות סכנה גדולה לעצם קיום של הכלל ירושלים, לבן עצם קיום ירושלים בגנות צrisk להיות חומה סבב להם לשמר עצם קיום של עם ישראל. ואיתא (במגילה ה) אי זו עיר גדולה כל שיש בו עשרה בטנין וכו', ובגמ' תנא עשרה בטנין שבבית הכנסת יעוז, וכי יכולין לומר דזהו פירוש בהסוגיא הנ"ל דעיר נקרא איפוא ירושלים להיות חי תורה ומצוות, וזה דוקא בעיר שיש שם עשרה תלמידי חכמים המוסרים עצמן לתורה ולעבודת השם יומם ולילה ומוסרין עצמן כדי להפיץ תורה ברבים. וזה הפירוש בהגמ' הנ"ל אם יש עשרה תלמידי חכמים זה נקרא עיר גדולה שבעיר כזו יכול להיות קיום עם ישראל, שתלמידי חכמים הם הנה השומרים קיום כלל ישראל.

דרך החיים

יג.

ובזה הדרך יכולין להבין הגמ' (בפסחים פ"ז). אני חומה ושדי כמגדלות אמר רבי יוחנן זו תורה ושדי כמגדלות אלו תלמידי חכמים וכו', והפירוש הוא דחומה של גלות שומר כלל ישראל שלא יתבוללו בין האומות אלו התלמידי חכמים העוסקין בתורה ובעבודה יום ולילה ומרביצין תורה ברבים אלו הם החומה של הגלות. ועבשו מובן המדרש בשה"ש ב' שלא יעלו חומה מן הגלות דהינו אם לוקחין התלמידי חכמים מן הגלות או יתבטל הגלות. (עיין שבת קי"ד) ורבה גם כן מודה בזה.

יד.

והנסيون מעיד שלפני אלו ארבעים שנה נעשה תנועה גדולה בין בני תורה שצרכין לעלות ריאקאר לארץ ישראל ללימוד שם זה מהריב התורה מאי בגנות, דבמו דביארנו לעיל דעיקר השראת השכינה הוא. בגנות דאנו כבר נשבענו שלא נעשה קיבוץ גלות של עצמינו, וכבר הבינו לעיל מן הגאון המפרש במד"ר שה"ש ב' דאם אנו עושים קיבוץ גלות של עצמינו או אנו דוחין בזה מלך המשיח, והעיקר העליה היום הוא של תלמידי ישיבות שזה נעשה תנועה גדולה של בני תורה שכולן רוצים לעלות לארץ ישראל ללימוד, וחוץ לארץ נשאר ריקן מתלמידי חכמים ובפרט ביוראף, ועל ידי זה יש חסרון גדול של תורה והישיבות גדולות נעשים ישיבות קטנות, וגם כן זה גורם ירידת גודלה בין המון עם דלפני עשרים שנה הייתה נישואי נבריות אחת מחמש עשרה וכבהוים והוא אחד משלש ומה יהיה בעוד עשרים שנה אם המצב לא ישתנה.

ומайдך עד רואין בין המון עם שיש התעוררות

דרך החיים

יט

גדולה לחשובה שהרבה מהמן עם אפילו אלו שרחוקים הרבה מתורה רוצים להתקrb וממתינים לתלמידי חכמים שיבאוו אצלם ובודאי אם היה בני תורה ממשיכים ללימוד תורה בחוץ לארץ הי' יכולין לעשות ישיבות וכוללים בכל מקום ובכל סביבה וסביבה ובודאי היה הרבה הרבה על ידי אויר תורה חוזרים בתשובה.

ובעונותינו הרבים שפיר מקוים בנו שעולים חומה מן הגלות והחומה זהה התורה שלוקחים החומה מן הגלות שהוא התלמידי חכמים שמילא נשר חוץ לארץ ריק מתלמידי חכמים ומילא שאר העם מתבוללים ונתרבים בין הגויים וחוץ לארץ נשר ריק מכלום, ונמצא עלייה המרובה מבני תורה מחוץ לארץ לארץ ישראל נעשה היום' בתנוועה גדולה מאד, שהוא ממש מבטל הגלות בידים וכיון שהתלמידי חכמים עולים לארץ ישראל וכיון שנשאר חוץ לארץ ריק מתלמידי חכמים שיכלין להרבות תורה בין שאר עמא ומילא שאר העם יתערבו בגויים, ונמצא שרוב ריבוז התורה בארץ ישראל ועל ידי זה מ לבטל הגלות בידים. וגלות הלא יש לה תכליות ותפקיד גבוה ואסור לבטל הגלות עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו.

וכבר הבינו לעיל מהגאון המפרש במ"ר שה"ש ב'
דעל ידי מה שאנו מבטلين הגלות וمبיאין קיבוץ גליות של
עצמינו בזה אנו רוחין פנוי מלך המשיח.

.טו.

ובאמת בזמן זה יש התחייבות גמורה על כל בני תורה לאזרור חיל ולעבד לפרטם כבוד הש"ת בעולמו. יש ללמד זה ממה דאיתא בთנדב"א פי"א (המובא בס' מדရיגות האדם) ושמע אמר אותן שבעים אלף איש שנחרגו בגבעת

דרך החיים

בנימין מפני מה נהרגו לפי שהיו להם לסנהדריה גדולה
שהניח משה ויהושע ופנחס לילך ולקשור חבלים של ברזל
במתניתם ולהגביה בגדייהם לעלה מארכבותיהם ויחזרו בכל
עיר ישראל يوم אחד לבישום יומם אחד לחברון يوم אחד לבית
אל يوم אחד לי"ס וכן בכל מקומות ישראל וילמדו את
ישראל ד"א בשנה ושתים ושלש כדי שיתגדל ויתקדש שמו
של הקב"ה, והם לא עשו כן אלא נכנסו כל אחד וכו'. מי
הרג את כל אלה אלא סנהדריה גדולה שהניח משה ויהושע
ופנחס יעוז.

מזה אנו רואין החיוב היום המונח על בני תורה
בזמן שיש התעוררות גדולה בין הרבה מן הרחוקים לחזור
בתשובה בודאי אם היינו מייסדים ישיבות וכוללים בכל
סביבה וסבירה בודאי הרוח התרבות היה מחזיר הרבה
לתשובה ולא עושים זאת לפי שהיצר הרע בוער בקרב לב
של צערני בני ישראל שצעריכין דוקא לעלות לארץ ישראל
ודוקא ללמידה שם. ולפיכך אי אפשר לעשות כוללים בכל
סביבה וסבירה כדי שיכולים לחזור הרבה לשובה פשוט
שחסר בחוץ לארץ בני תורה, שהיצר הרע מושך כולם לארץ
ישראל, ונשאר חוץ לארץ רק מתורה ושאר העם מתבוללים
בין האומות.

ועבדשו נבר שזה הכל עצה היצר להמושך צעי
בני ישראל קודם ביאת הגואל.

(

טז.

דנה איתא (בسانהדרין צ"ח) אמר רבי חמא אין בן
דוד בא עד שתכלת מלכות הולה מישראל וכו', וכותב רש"י
וזיל שלא תھא להם שום שלטנות לישראל אפילו שלטנות

דרך החיים

כא

כליה ודלה עכ"ל. מזה רואין מפורש מדברי קדשו של רשי"י
שהזה תנאי שקדום ביאת הגואל לא יהיה לישראל שום
ממשלה דלה ודקה. ונמצא בעצם מציאות המדינה מעכבר
הגואלה והשטן יודע שכבר קרב זמן הגואלה ובזמן שיבוא
משיח הקב"ה ישחוט היצר הרע מבואר (בסוכה נב). וממש
הוא עובד בכל כוחותיו כדי לעכבר הגואלה והוא יודע
שמציאות המדינה מעכבר הגואלה לפיכך הוא עובד בכל
כוחותיו לחזק המדינה והעיקר חיזוק המדינה שלהם באה על
ידי מה שרוב בני תורה בחוץ לארץ הולכים ללימוד שם זה
נותן כתוב הקשר להמדינה דזה ידוע דהציונים מקבלים העיקר
תמיכה שלהם מחוץ לארץ.

והרבה מה אחינו בני ישראל חשובים בתמיינותם לבם
שהמדינה הוא דבר יקר מאד והם חשובים שאע"פ שהם לא
מקיימים התורה אבל מ"מ הם חשובים שעל ידי מה שנונתני
כספי ותמיכה להמדינה זה עניין דתי וזה עניין של כפרה עבור
מה שהם לא שומרים התורה ויש להם ראייה שזה דבר דתי
הלא מכל רחבי העולם הולכין לשם בני תורה וכל מי שרצו
עלות בתורה הוא צריך לעלות לשם והם אומרים שבודאי
המדינה הוא דבר טוב ויקר מאד וראוי לתמוך בו ועל ידי זה
המדינה מקבלתميכה בסכומים גדולים מאד ואם היה הבני
תורה נשאים בחוץ לארץ ולומדים במקום לא היה יכול
המדינה להיות לה קיום, נמצא דכל בני תורה ההולכים לשם
יש להם חלק בקיום המדינה, וככבר ביארנו לעללה שעצם
קיום המדינה זה מעכבר הגואלה.

.17.

ולאמתו של דבר עצם הקמת המדינה זה כפירה
בכל חלקו התורה, שיסוד אמונהינו שאנו צריכים להיות

דרך החיים

בגנות עד שהקב"ה יביא לנו הגאולה, וצריך להיות הגאולה בalthi השתרלות בני אדם. ועטם מציאות המדינה מעכבר הגאולה כמו שהבאתי לעיל (רש"י סנהדרין צ"ח). וכל מי שהולך לדור שמו הוא חלק מן המדינה וכל מה שיש יותר עם יש יותר מדינה, ונמצא כל מי שהולך לדור שמו הוא מחזיק המדינה ומעכבר הגאולה.

יח.

אותא במדרש רבה שה"ש ב' ר' אוניא אמר ד' שבועות השבען בנגד ד' דורות שדחקו את הקץ ונכשלו ואלו הן אחד ביום עמרם ואחד ביום שוטלח בן אפרים וכו', והם היו מוחשבין בשעה שנגורה גירה כshedibar הקב"ה עם אברהם אבינו בברית בין הבתרים ומשנולד יצחק התחיל מה עשו נתקבזו וייצאו למלחמה ונפלו מהם חללים מפני מה שלא האמינו בד' ולא בטחו בישועתו על שעברו על הקץ ועברו על השבעה ע"ב. רואין מזה האחריות הנוראה שלא לעשות שום פעולה להביא הגאולה קודם זמנו מה בני אפרים רק חלק קטן מכל כלל ישראל והם היו צדיקים גמורים וטעו דלי דעתן כבר הגיע הקץ אבל מכל מקום כיון שרצו לצאת מן הגנות קודם הקץ נ.ukrho מן העולם מה נעה בדור יתום כזאת שכבר עלו כארבעה מיליון יהודים מכל רחבי העולם והוא ממש מרידה באמונת המשיח וקיבוץ גליות, ועיקר העליה היום הוא מבני תורה.

ויש כמה משפחות שכל הבנים שלהם עלו לארץ ישראל וגם בנותיהם עושים תנאי שהחתן דוקא צריך ללימוד שם אח"כ בזמן שכל המשפחה שלהם עולים לשם אז הם הולכין לשם בעצמן.

ויש כל כך עלייה היום של יהודים חרדים לדבר

דרך החיים

השם שהעיקר העליה הוא היום של יהודים חרדים שادرבה החופשים עוזבים המדינה, וכנראה לעיניים שיש תנואה גדולה להעלות כל בני תורה לארץ ישראל, וזה ממש מקוים בימינו שמעלון חומה מן הגלות דהינו שלוקחים התלמידי ישיבות מן הגלות מילא הgalot נשאר ללא חומה דהינו התלמידי חכמים ששומרים הgalot, ומילא לדבון לבבינו שאר העמים מתבוללים ומתערבים בין הגויים בנישואי נכricht וברומה השם ירחים. ואט היו כל אלו התלמידי ישיבות נשאים בגלוות היו יכולין לייסר מקומות של תורה בכל סביבה וסביבה.

יט.

בשם החופץ חיים מביאין משל נפלא על זה העניין אחרי המלחמה גדולה ובזמן שהמלך ברוב גבורתו נצח האויב אז אחרי כלות המלחמה בנצחון נורא הביאו כל אלו שברחו מן הקרב ודנו אותן כמורדים במלכות ובין אלו המורדים הביאו איזו חיל שלחם במסירות נפש עבור המלך והיה דניין אותו כמורד במלכות והוא טען איפוא הוא היושר אני נלחםתי בכל כוחותי עבור המלך ועכשו רוצין לדון אותי כמורד במלכות היש עולה גדולה מזאת, וענה לו השופט הדין דין אמרת באיזה צד הייתה לוחם וענה לו החיל הצד מזרחה הייתה לוחם והשופט ענה לו בכעס בזה היה מורד במלכות רהתקלית שלך ללחום במערב וכיון שעזבת הצד המערב והלכת למזרחה מורד במלכות אתה ודנו אותו למייתה ככל מורד במלכות.

ה"ג בנידן דין ובן תורה שנולד באיזו מדינה החיבור הוא בשביל מדינתו כמו דפסק הש"ר בי"ד סימן רנ"א אות ח' דענני עירך קודמין לעני הארץ ישראל, וכן כמו כן יש הרבה

דרך החיים

מачינו בני ישראל בחוץ לארץ שהם צמאים לדבר השם ואמ הבני תורה היו נשאים בחוץ לארץ והיו יכולים לעשות ישיבות וכוללים בכל סביבה שיש יהודים והי הרבה מתקרבין לتورה והבני תורה שבורחין ממקום יש לדמותן להמשל הנ"ל והמשכיל יבין.

כ.

באותו עניין יש לתמהה דהרבנן פסק בפ"ז מהל' מתנות עניים הל' י"ג עני שהוא קרובו קודם לכל אדם, עני ביתו קודמין לעני עירו, עני עירו קודמין לעני עיר אחרת שנאמר לענייך ולאביוונך בארץ עכ"ל. וצריכין להבין אמאי לא מביא hei דין רהיטרי דעתך ארץ ישראל קודמין לעני חוץ לארץ וגם הטור לא הביא hei דין.

ונלענ"ד דהרבנן הולך לשיטתו דבספר המצות מוצות עשה לדעת הרמב"ן בהלכות מגילת אסתר מצוה ד' כתוב ז"ל שלא מנאה הרמב"ן המצווה של ישב ארץ ישראל לפי שהמצווה של ישב אי' אינו נהוג בגלות יעו"ש. לכן שפיר כוונת הרמב"ן מה שהשנית עני ארץ ישראל קודמין לעני חוץ לארץ רסובר הרמב"ן רהיטרי מיيري בזמן הבית דאו היה נהוג המצווה של ישב ארץ ישראל אבל בזמן הגלות שהמצויה זו היא אין נהוג, א"כ אין שום הקדמה לעני ארץ ישראל לעני חוץ לארץ.

כא.

נלוונ"ד דמה שפסק המחבר ביר"ד סימן רנ"א דעתך ארץ ישראל הם קודמין לעני חוץ לארץ מודה רהיום עני ארץ ישראל אין להם שום דין קדימה בכלל דיש לומר דהמחבר הולך בשיטת הרמב"ן דס"ל דיש מצווה של ישב ארץ ישראל אפילו בזמן הגלות.

דרך החיים

כה

דבראמת צריכין להבין דבריו קדשו של הרמב"ן רה מהר"ל מפראג מבאר העניין של הגי שבועות (בכתובות קי"א) ו"ל ומפני זה היו גי שבועות כלומר גי גזירות האחד שלא יהיה ביטול הגלות עצמו, ולא יהיה תוספות ולא יהיה גרעון הרי גי גזירות שבזה הגלות עומד על עניין הראשון כי מה שלא יעלו בחומרה דבר זה הוא שיהיו גורעים הגלות באשר הgalות הוא הפירוד, והם יעלו בחומרה בקיבוץ לארץ הרי דבר זה נחשב גרעון לגלות, ושלא ישתעבו בהם יותר מראוי הוא תוספת גלות, ושלא יمرדו דבר זה נגד הgalות עצמו כאשר ירדו באומות ולא יקבלו עליהם על שליהם עליהם אין כאן גלות, הרי לך גי דברים אלו הם עמידת הgalות וכו'. ואל ידחו את הקץ להביא הקץ קודם זמן הגאולה וזה מעוט מן הקץ וכו', והבן הדברים האלה מאי ואין ספק שהשינוי בזה דבר מסוכן מאי מאד מאוד עכ"ל. לפי זה נדרש להבין לפי שיטת הרמב"ן איך יכול להיות מצוה של ישוב ארץ ישראל הלא בזה שהוא הולך לשם הלא הוא מבטל מעליו על הgalות. ועוד קשה איך חל השבעה שלא יעלו בחולה שהרמב"ן ג"כ מודה לזה, כמו שאבאר لكمן הא אין שבועה חל על דבר מצוה, עיין لكمן מה שכתבתי בזה.

אבל כשהנבין בדבר נראה שזה לא קשה כלל דהקב"ה אמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרע הארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה ע"ב.

וזה ידוע שלא היו במצרים רק רדו' שנה ושאר הזמן (עיין רש"י שם), אבל כיוון הארץ ישראל hei תחת ממשלה האומות זה גם כן נקרא גלות ודוק והבן. לפי זה מובן שיטת הרמב"ן דבזמן שארץ ישראל הייתה תחת ממשלה האומות

דרך החיים

היא יכולה לקיים שנייהם המצויה של יישוב הארץ וגם כן גוירתה הגלות דמה שישבים בארץ ישראל תחת ממשלה האומות גם כן נקרא גלות, אבל היום שפרקם עליהם על הגלות הרמבי"ן מודה שאין כאן מצוה בכלל ואדרבה יש איסור ליחיד לילך לדור שם כמו שנתבאר למן.

לפי זה נמצא דלפי פסקי המחבר מודה דהיום דהם כבר עשו מדינה ופרקם מעלייהם על הגלות דין שום קדימה בכלל לישובי ארץ ישראל.

כב.

כבר הבאתו לעיל לשונו הזהב של המהרי"ל ז"ל עניין הראשון (פירוש שלא יעלו בחומה) כי מה שלא יעלו בחומה דבר זה הוא שייהיו גורעים הגלות באשר הגלות הוא הפירוד, והם יעלו בחומה כקיבוץ לארץ הרי דבר זה נחשב גרעון גלות יעו"ש, נראה ברור מה שרש"י שם מפרש ייחד זה לאו ביום אחד אלא הפירוש הוא בתקופה אחד שבזה גורעים הגלות כמו היום באלו הארבעים שנה כבר נתקבעו ובאו לשם קרוב לארבעה מיליון יהודים זה ברור לכ"ע שהזורה גרעון גדול לגלות ואפילו כל יחיד וייחיד שהולך לשם חלק מן הציבור ועובד על השבועה שלא יעלו בחומה, כמו שהבאתו לעיל באות זו רכל יחיד חלק מן הציבור ובעזרת השם נבהיר זה יותר באריכות.

כג.

בשאנו עוסקין בזה העניין נביא מה דעתך (בכתובות קיא). אמר רבי אלעזר אמר להם הקב"ה לישראל אם אתם מקיימים את השבועה מוטב ואם לאו אני מתיר את בשרכם וכו'. ופירש רש"י ז"ל מתיר את בשרכם, לשון הפרק יעו"ש.

דרך החיים

וצריכין להבין אמאי לא קאמר מפקיר את בשרכם דמתיר משמע דבר שהיה קשור מתחלה ואח"כ מתיריה, אבל נלענ"ד רכאן רצה לפרש דכאן חכו"ל מרמזים דחו"ן מן העונש המר של מפקיר את בשרכם באה גם העונש של מתיר את בשרכם בידוע למי שהוא בקי בטבע שהוא אותו מחלת ואין כאן מקומו להאריך ודי לחייב ברמיוזא.

כד.

הנה מאן הגאון רבי אלחנן בונט ווסרמאן זצוק"ל כתב בספר קובץ מאמריהם דף קכ"ז ז"ל במשך הזמן המציאו תחבולות חדשה אמרו אמנים התורה טוביה היא אלא שיש להוסיף עליה תורה אחרת והתחבולות האלה אותן מזכיר הרמב"ם היו באות מבחו"ן השתמשו בו הגרויים, בעת בעקבותה דמשיחא משתמשים בכל אלה הכהופרים משלנו ביד חזקה כישיש להם הזדמנות לכך וכו', והחוללה השלישי הוסיף תורה על תורהינו מוגשתת על ידי הלאומנים דתאים, באחרונה הכניסו לבול דעתו וערבו מושגים לתוך מחננו לפי הופעתם ידוע hei כי יהודי נחשב רק שומר התורה, והכהoper בתורה דינו כמשומד ואין לו שום קשר אתנו, ולהלאומנים הדתיים טוענים אחרים. אמנים כופר הוא אבל מכיוון שהוא בעל הכרה לאומית משלנו הוא וכו', ומה מה מכשירין כופרים להיותמנהיגים בישראל. נאמר "מצרף לכיסף וכור זהב איש לפי מהללו" הכיסף נבחן על ידי מצרף הזהב על ידי כור ואדם איך נבחן האדם לדעת מה הוא בפנימיות לפי מהללו יש לבחון את מי הוא מהלל, אם דרכו להלל טובים תמיד סימן כי גם הוא טוב מעיקרו, ואם מדרכו להלל רשעים סימן שאף הוא נמנה עליהם, משועמעים בשבח מי מדברים הלאומנים הדתיים יודעים גם מה טיבם. ברור כי חובבי תורה אינם מחבבים שונאי תורה, המכבד את התורה לא יכבד מבו

דרך החיים

תורה לא לחנם הילך וזריר אצל עורב אלא מפני שהוא מיננו חלק כבוד לרשעים אש היא עד אבדון תבא (שע"ת לר"י).

כה.

הנה הא"ח הק' פ' קדושים עה"כ ושמרתם וכו', ולא תקיא אתכם הארץ וכו' ו"ל טעם שהוצרך לומר פעם אחרית פסוק זה הגם שכבר אמר כן בפרשתachi נתקoon לומר שצרכיבין לשמר המצוות לבל יתבטלו בין מהם ובין מזולתם ובזה לא תקיא הארץ הא למדת שם לא יהיו נשמרות המצוות תקיא הארץ גם השומרים על שלא מיהו בשלא שמרו עכ"ל.

ולפי זה רואין האחריות הנורא למחות כיוון שבתקופת זמנינו עקרו בידים הג' שביעות על ידי עשיית מדינה והמדינה של הציונות בניה על העליה ותמיד מריעישין העולם עבור יותר ויותר עליה, ויש חיוב גדול לכל אחד למחות על עליה בחומה ולא בלבד שלא מוחים אלא גם כן מערפים עליהם הלא בזה הם נתונים הסכמה על עליה בחומה שזה מן העבירות החמורות בזמןינו לכן העצה הנכונה לכל בני תורה שישתדל ללמד במקומו.

כו.

הנה בזוה"ק פרשת ויקרא דף ו' ובזוה"ק פ' פקדוי דף רל"ט ובתיקונים מבואר שהגאולה צריך להיות על ידי הקב"ה בעצמו ואסור לנו לעשות שום השתדרות עבור הגאולה וכיון שייהיה על ידי הקב"ה בעצמו על כן יהיה גאולה לעולם יעוז באורך בביאור אור החמה.

כז.

אומרים בשם הגאון רבי חיים הלוי סאלאווייציך

צוק"ל אמר שהיצר הרע בדור כל אין לו שליטה על ישראל להסיתן לדבר עבירה רק בלבוש של מצוה ואין זה לפי כוחותיו על כן ניסה פעם אחת להסית שלא בלבוש מצוה — וזה ציונות. תלמיד המובהק הגאון רבי ברוך בער ז"ל שהיה נוכח בשעה שרבי חיים ז"ל אמר זה תמה על הסיפה שבבריו, וראה רבי חיים את תמייתו והוסיף וכי לבוש של מצוה יש בזה, וכל זה הייתה קודם המלחמה העולמית שהיתה אז גאוניה וצדיקי עולם והם ידעו שזה הייתה בלבוש של עבירה אבל לדאבור לבבינו היום בדור שפל זויאת היצר הרע מצליח ללווד הרבה בני תורה להעלותן תחת ממשלה הציונית בלבוש של מצוה.

כח.

כפי שידוע מהגר"ח זצ"ל כשהיה צריך לכתוב על רב ↓ שלא היה מכיר אותו — שאל מה אומרים עליו הציונים, אם משבחים אותו הציונים יש להפחית בתואר עליו, ובמצב שופכים עליו בוז בן אדע להרבבות בתואר כבוד, והסבירו בדבריו הקדושים דאיתא (בברכות ס"א): תניא רבי יוסי הגלילי אומר צדיקים יצר טוב שופטן וכו', רשעים יצר הרע שופטן וכו', ביןונים זה וזה שופטן וכו' (וביבמות כ.) ס"ל לרבע דמי שעובר עבירה אחת נקרא רשע יעוש והולך לשיטתו (בשבת מ). (וסנהדרין י'). (ברכות כב): נמצא מי שיש בידו עבירות היצר הרע שופטו אם בן בעל עבירה אם יש לו התעוררות לאיזו דבר צריכין לבדוק הרבה הרבה אם זה לא בא מכח היצר הרע, ובפרט אם רשעים גמורים מהלין אייזו רב משמע זה בא מכח היצר הרע.

כט.

הנה אנו רואין כיום יש התעוררות גדולה בין רוב בני ישיבות לעלות לארץ ישראל ללימוד שם צריכין לראות

מה אומרים הציונים על זה, ובאמת זה תנועה גדולה היום של בני יישוב עלות לא"י ורוב העליה היום הוא רק מיהודים דתיים, וזה בוער התעוררות גדולה מאד לעלות ולימוד בישיבות בארץ ישראל, ואם אנו רוצים לראות באמת אם זה התעוררות באה מכח היצר טוב או אפשר שזה באה מכח היצר הרע גם אנו נלך בהזה הדרך לראות מה אומרים הציונים עליו אם הציונים מתנגדים לזה או יש לומר שזה באה מכח היצר טוב אבל מайдך עד אם הציונים משבחים אותו אז נדע שזה באה מכח היצר הרע.

זה לא קשה לימצא פשר דבר, דודאי הציונים מלאים שמחה על העליה של בני תורה מהרבה טעמיים שאי אפשר לפנות כולם, רק נרשם איו פרטיהם. ראש וראשון זה העליה של בני תורה משונה משאר עליות, דהעליה של בני תורה הולכין ללימוד בישיבות זה העליה יותר חשוב מכל העליות, דשאך עליות עולה להן המון כסף אבל העליה של בני תורה לא עולה להם שום פרוטה על זה ולא עוד שהעליה של בני תורה מכך ליהם אלף לירות מחוץ לארץ שזה נותן חיזוק נורא מאד למדינתה, ועוד שנית דבזמן שהציונים יסדו את המדינה שלהם אחד מן עיקרי התכנית שלהם הייתה שהמדינה יהיה יכול בתוכו רוב חכמי ישראל ורוב התורה של עם ישראל, והם רוצים שהמדינה שלהם יהיה להם המאנאף של תורה, והסבירו הוא פשוטה מאד שהם רוצים להיות הבורי בתים על שם ישראל וככה מה יכולין לדבר בשם כל כל ישראל וכשייש להם רוב חכמי ישראל ורוב התורה תחת רשותן הם יכולים לדבר בשם התורה נמי ואין מי שמעכב בידם. ושלישית שהם באים לכל העולם ואומרים להם הלא תראו הארץ המדינה. שננו כל כך נחוץ אפילו ליהודים דתיים שככל בנו יישבות שרצו לעלות בתורה ובמדנות עיריכין לבוא אצלינו, רוב אנחנו בני ישראל

דרך החיים

לא

שהם תמים בדעתם מקבלים את דבריהם ונונתנים להם סכומיים ענקים עד מאד, נמצא שהעליה של בני תורה זה גורם חיזוק נורא להמדינה עד שאין כמו הוו, וכבר בארכנו לעיל שעצם מוצאות המדינה זה מעכב הגאולה נמצא כל בני תורה העולים ללימוד שם הוא גורם לעיכוב בית מלך המשיח.

ועוד יש הרבה טעמיים שאי אפשר לפורתן כאן שזה העליה המרובה של בני תורה גורם להם הרבה הרבה שמחה. וזה פלא גדול שניים, הרבה לחמו גולי ישראל במסירות נפש נגד הציונים ועבשו נחפר המצב שאנו בעצמינו עוזרים להם, וא"כ בודאי לפי דברי קדשו של מרכז הגאון ר"ח זה העליה של בני תורה לארץ ישראל בא מכח היצר הרע, ובודאי כל בני תורה וכל בני יישבות צרייכין ללחום במסירת נפש שלא לילך ללימוד הארץ ישראל וצריך להמשיך. לימודו בחוץ לארץ ובזה יזכה לקידש שם שמיים ברבים כמו שהזכירנו לעלמה.

.ל.

ואיתא (במועד קטן יח): דתנה דברי שמואל מארשין אבל לא כונסין וכו', אלא שמא יקדמנו אחר ברחמים וכו', אל לא תיבעי רחמי הבי اي חזוי לך לא אולא מינך ואי לא כפרת בך וכו'. וכותב הכותב בעין יעקב ז"ל שיש לו להצדיק ליזהר שלא להטריח את קונו דבר שלא בעתו כהני עובדא דתעניות ול"נ שהצדיק מבטל בתפלתו גזירה רעה אבל כאןmanın נימה לנו שהוא גזירה רעה אם לא ישא זאת ישא אחרת טוביה ממנה עכ"ל.

הרי רואין מזה דמי שרצו להחכמים על גזירת השית זה נקרא כפירה וכל שכן וכל שכן בנידן דין שנגזר علينا הגלות ויש להגלות תכלית מרומם מאד וננו רוצים

דרך החיים

לבטל הגלות על ידי מעשים מרוביים ועליה מרובה זה בודאי נקרא כפירה וכן משמע מדברי קדשו של המהרא"ל מפררג ז"ל שהבאנו למעלה שהג' שבועות הם ביהרג ואל יעבור לפיו שזה בכלל של כפירה.

לא.

וממי שדר שם זה כמעט אי אפשר לו שלא ליהנות מן המדינה נכח נא דוגמא לזה בזמן שהתחילה מלחמת يوم היכיפוריים הרבה מבני תורה ברחו לחוץ לארץ לפי שהם חשבו שהוא סכנה לישאר שם ואחרי שבגו חיללים של הציונים הם חזרו לארץ ישראל, ונמצא מה שהם דרים שם לפי שהם סומכים על חזק של צבא הציונים רלווא שהיה להציונים צבא חזק לא היה שום אחד דרך שם שהיה מפני העربים. נמצא הם סומכים על צבא הציונים וננהנים מן המדינה בכל רגע ורגע ויש הרבה דברים שנהנים הרבה מן הציונים תמיד ויש הרבה הרבה שאלות של יהרג ואל יעבור.

ואיתא (ביבמות טג): קא מחתטי שכבי מפני ששמחים ביום אידם וכו', וממי יכול לומר זכתי לבי לומר שאינו נהנה מן המדינה ובפרט היום שטבאיין לשם בחורי חמץ מכל רחבי העולם שהם בכלל לא ירדו לעומקו של הג' שבועות ובזמן שבאיין למדינה הם רואין טידורין נאים ובנינים יפים וצבא חזק של הציונים ואי אפשר שלא יוכל בלבבם איזו הנאה מן המדינה וזה נקרא שמחים ביום אידם.

לב.

באמת אין זה פלא שהציונים יש להן צבא חזק מאד שככל זה מעשה השטן לבבל העולם בטומאת הציונות ומצינו בזאת עצל אהאב דאיתא (מגילה י"א) שאחאב היה מלך

דרך החיים

בכיפה יעו"ש, דהינו שהוא כבש את כל העולם כולו, וזה פלא דהלא מזמן ירבעם בן נבט עד אחאב היה רק ל"ו שנה ובמשך של קצת יותר מארבעים שנה כבש כל העולם כולו וזה באמת היה מעשה השטן שנtan להם כח עצום מאד ועל ידי זה היה יכול להמשיך הרבה לעובודה זורה. וכמו כן היום שהשטן כבר יודע שהגיע עתו ורק עצם מציאות המדינה מעכבר הגאולה כמו שהבאתי לעיל מרשיי (סנהדרין צח). יע"ש במקומו, ורש"י ז"ל הולך בשיטת רבו מאור הגולה רבינו גרשום שפירש וז"ל שטנא נצח ואל תחתה על זה השטן הוא נצח שמתעה אותם ונונן להם גאולה ולבסוף יורדים לגיהנום עבלה"ט.

והרמב"ם ז"ל באיגרת תימן בסוףו פירש וז"ל לפי שידע שלמה ברואה"ק שהאומה הזאת באורך זמן גלוותה תפצר להתנווע ולא עתה הראוי ויאבדו בשליל זה ויבאו עליהם צרות והזהיר מלעשות זאת והשביע האומה על דרך משל ואמר השבעתי אתכם וכו', ואתם אחינו אהובייכם קבלו עליהם שבועתו ואל תעירו את האהבה עד שתחפץ עכ"ל.

ואין ספק בעולם שכבר לא הגיע הזמן של קיבוץ גליות דמבעאר בזוהר בראשית (במדרש הנעלם תלדות עמוד שכ"ח ד' ק') דבנין בית המקדש השלישי יהיה קודם קיבוץ גליות דאיתא שם רתנן בנין בית המקדש קודם לקיבוץ גליות וקיבוץ גליות קודם לתחיית המתים וכו'.

ובכן מבואר ברמב"ם פי"א מהל' מלכים ה"א וד' דבנין בית שלישי יהיה על ידי הקב"ה בעצמו ולא על ידי אדם יע"ש, וכל זמן שלא נבנה בית המקדש על ידי הש"ת אסור לעשות שום פעולה לקבץ גליות של ישראל, א"כ בודאי יש חיוב גדול על כל בני תורה לחזק עצמו נגד הנסיוון של הדור

ודוקא ימשיך לימודיו בחוץ לארץ ועל ידי זה יזכה לקרש שם
שמים רבים כנ"ל.

.lag.

לפי מה שביארנו לעיל שהעיקר הוא האיסור של
עליה בחומה שאסור לעשות ממשלה קודם ביאת הגואל זה
מדוקדק מאד לשונו הזהב של רשי" (בכתובות קי"א). שפירש
שלא יעלו בחומה ופירש זול יחיד ביד חזקה, עכ"ל. והפירש
שעיקר עליות לארץ ישראל כדי שהם יהיה להם היד חזקה
על ארץ ישראל דהיינו שהולכים לשם לעשות ממשלה של
עצמם ולא תהיה תחת האומות וגם כן מובן מה שהבאתי
לעיל מהמהר"ל מפראג ומהאהבת יונתן שאפילו ברשות
האומות גם כן אסור הפירש הוא האומות נתנין להם רשות
ל לעשות ממשלה לעצמן בארץ ישראל גם כן אסור זהה בכלל
של יהרג ואל יעבור.

ובזה יכולין לבאר עמוק כוונת המהרש"א (בכתובות
קי"א) זול שלא יעלו ישראל בחומה, ר"ל ודאי דרשות לכל
אחד מישראל לעלות לא"י אלא שלא יעלו ביחד ביד חזקה
ולבנות להם חומות ירושלים ונחמי' שאמר ונבנה חומת העיר
וכו' ברשות המלך היה וכו'. הנה המהרש"א מפרש שהאיסור
הוא לבנות להם חומות ירושלים ומשמע לכארה בדבריו
ברשות המלך מותר לבנות חומות ירושלים זהה לכארה
משמע זהה דלא כהההר"ל מפראג והאהבת יונתן דסבירו
דאפילו ברשות נמי אסור.

אבל אחרי העיון נראה שלא פליגי דמה שאמר
המאהרש"א הוא כיון דאם האומות עושין החומה אז העיר
נשמר על ידי שמורי החומות א"כ ירושלים הוא תחת

דרך החיים

האומות וכל ישראל אין להם שם ממשלה בא"י ואין כאן גרעון לגלות שארץ ישראל הוא גם כן בגלות כיון שהוא תחת האומות, אבל משא"כ בישראל בונין החומה אז השומרים הם ישראל ונמצא שעשו לעצמן ממשלה ופרקו מעצמן עול הגלות ועוברים על השבואה הנ"ל.

הנה מדברי קדשו של המהרש"א משמע שיש העברת על השבואה אפילו מיעוט בעליין. רה מהרש"א כתוב (ביומא ט): בחומה וכו'. נראה לפרש לפי מה שפורסם בקרא שהיה צריכין חומה בירושלים שלא עלו כולם והיו בה אנשים מעט להשומר מפני אויבים בלי חומה כדכתיב ונבנה חומת ירושלים וכו', וזה אם עשיתם עצמכם בחומה דהינו שהיה עולים כולכם ולא הייתם צריכים בחומה וכו' יעוז.

ולפי זה יוצא לנו מה שפורסם המהרש"א (בכתובות קיא). שהפירוש בחומה דהינו לבנות חומת ירושלים ע"כ זה מיורי שעולין רק מעט מישראל ואולי הכי יש כאן העברת על השבואה, לפיז' מה שאמרו בחומה זה מרומו אפילו אם רק עולים מעט מזעיר אם רוצים לעשות נסלה של עצמן זה אסור, ומה שבכתב המהרש"א שיחידים מותרין זה בודאי מיורי בזמן הארץ ישראל הוא תחת האומות אבל כהיום שפרקו מעלייהם עול הגלות או חל עליהם השבואה שלא יעלו בחומה וכל אחד שהולך לשם הוא חלק מן הממשלה מנلن להתייר הלא ראוי מפורש מדברי קדשו של המהרש"א אכןilo מיעוטים העולין לשם עוברים על השבואה שלא יעלו בחומה.

ואיתא (ב מגילה ג.) תניא נמי הכי כהנים בעבודתן ולויים בדורנן וישראל במעמדן כולם מבטلين עבודתן ובאין לשמווע מקרא מגילה מכאן סמכו של בית רבי שמבטלין

דרך החיים

תלמיד תורה ובאיין לשם עז מקרא מגילה קל וחומר מעבודה וכו'. ומה עבודה שהוא חמורה מבטליון תלמוד תורה לא כל שכן ועובדת חמורה מתלמיד תורה וכו'. ואמר רב שמואל בר אוניא גדול תלמוד תורה מהקרבת תמידים וכו'. לא קשיא הא דרבים והוא דיחיד וכו'.

וכתב רשי ז"ל הא דרבים, רהთם כל כלל ישראל היו ע"כ. הרי משמע מדברי קדשו של רשי דרבים מקרא דוקא כל כלל ישראל רואין מדברי קדשו של המהרש"א שהשבועה אפילו למעטין והם בכלל של יחידים, לפי זה צריך להבין מה שהтир ליחיד לעלות דמה חילוק בין יחיד להרבה הלא לא נקרא רבים עד שייהה שם כל כלל ישראל וא"כ האיך התיר המהרש"א ליחיד לעלות.

אבל לפי הנ"ל ניחא דיחיד אם הולך לארץ ישראל בזמן שאرض ישראל הוא תחת ממשלה האומות או הוא לא מבטל מעליו על הגנות, אבל עכשו שכבר פרקו מעצמן על הגנות אפילו ייחיד העולה לשם פורק מעליו על הגנות ממלן להtier דמה חילוק בין יחיד למრובים הא מכל מקום כל דלא הוא כל כלל ישראל כיחידים דמי. וממילא כיון שיש כל כך ספיקות אפילו על ייחיד העולה לארץ ישראל בזמן זהה ערכין הני בני ישיבה להכנס את עצמן בכל אלו הספיקות החמורות, יותר טוב שילמדו במקום ובהז יכולין לעזר לקרב רבים לתורה ויקדשו שם שמים ברבים ועל ידי זה נזכה כולם לגאות ישראל בקרוב.

.לד.

הנה דברי קדשו של המהרש"א (בכתובות קיא). דקשה מנחמיה ממה שאמר נבנה חומת העיר ולא נהיה וכו', ברשות המלך היה כמו שם ואף דברי המלך אשר אמר לי

וכו), וטביה שאל לנחמה על בניית החומה העל המלך אתם מודים לא היה יודעים שברשות המלך היה וכו'. וקשה דזה היה אחרי בניית בית שני א"כ לא היה איסור של עלייה בחומה.

יבולין להבין הדבר עפ"י מה שכותב הרמב"ן במאמר הגאולה ז"ל הנה אחורי הגאולה הזאת שנעשתה בראשית כורש אתה יודע מגילת אסתר הפור הגדול והפירוד העצום אשר היה לעמנו בכל מדינות המלך אחזורש מהווים עד כוש, ואחריו בן לא עלו לארץ רק מעטים עלו עם עזרא ומנבל וכו'.

ויתכן אכן כי רשיון כורש לא היה אלא למלכות יהודה ואם תאמר שהייה רשיון על הכל כאשר אמר במלכותו לא רצוי שאר שבטים לעלות שלא ابو לדחות את הקץ שידוע היה אצלם כי פקודת שבעים שנה לבבל נאמר ולא עליהם עכ"ל.

ובאמת צריכין להבין דבריו קדשו של הרמב"ן דאמאי לא עלו שאר שבטים כדי לקיים המצוה של יישוב ארץ ישראל שהוא ז"ל סובר בספר המצאות דיש מצוה בזמן הזה של יישוב ארץ ישראל ואפילו היה רק פקידה בעלמא אמאי לא עלו לקיום המצוה של יישוב ארץ ישראל.

ועוד יש להקשוט כיון שהרמב"ן ס"ל דיש מצווה של יישוב ארץ ישראל, האיר חל השבועה, הא קיימא לנבדרים דף ט"ו ע"ב דין שבועה חל על דבר מצווה, וכיון שיש מצווה של יישוב ארץ ישראל האיר חל בשבועה.

אבל לפי מה שבררתי לעיל דאפילו לפי דבריו הרמב"ן דהמצוה של יישוב ארץ ישראל הוא דוקא אם ארץ

ישראל הוא תחת האומות דאו בארץ ישראל הוא גם כן בגולות דמוצה הוא רצון הש"ת וכיון שרצון הרמב"ן עכשו שניהיה בגולות אפילו לפי דברי הרמב"ן אין מצוה של ישב ארץ ישראל אלא דוקא באופן שבארץ ישראל גם כן הוא גלות דהיינו שהוא תחת רשות האומות, ויש עוד תנאי זה נדרש להיות רק מעט יהודים בארץ ישראל ורוב גוים דאו מרגישים הגלות אבל אם רוב היהודים בארץ ישראל דאו לא מרגישים הגלות אז אפילו לדעת הרמב"ן אין מצוה של ישב ארץ ישראל כהיום.

ועכשיו מובן דברי קדשו של המהרש"א דאפילו היה בית המקדש קיים בבית שני מכל מקום ממשלה של עצמן אסור לעשות קודם בית הגואל, וזה מה שבכתב (בנהמי' ב' פסוק י"ט) ושמע סנבלת החרני וטובי העבר העמוני וghost הערבי וילעגו לנו ויבזו علينا ויאמרו מה הדבר הזה אשר אתם עושים皇上 המלך אתם מורדים, ע"ב. משמע סנבלת לא ידע שרצו לעשוט תחת רשות המלך רק הוא חשב שרצו למרד במלך ולעשוט ממשלה של עצמן וזה האיסור לעלות בחומה ומה שאמר המהרש"א שזה הייתה ברשות המלך פירוש שהיתה תחת רשותן וכיון שלא רצוי לעשות ממשלה של עצמן מותרת.

.לה.

נמצא לפי זה שאין לנו שום ראייה שהmaharsh"a חולק עם המהרא"ל מפראג והאהבת יונתן ס"ל אפילו ברשות האומות אסור לעלות לארץ ישראל בחומה דמה שהתייר המהרש"א ברשות הפירוש הואadam הארץ ישראל תחת רשות האומות או יכולין לבנות חומות ירושלים ואו יכולין היחידים לעלות אבל אם עושים ממשלה של עצמן או יכול להיות האיסור של עליה בחומה לכל יחיד העולה לשם דבר

דרך החיים

בישראלו לעיל דהאיסור של עליה בחומה לפי דברי המהרש"א נאמרה רק למיועוט כלל ישראל העולין לשם.

וכבר הבנו לעיל דכל פחות מכל כלל ישראל נקרא יחידים. נמצא לפיז'ז דכל העולה לשם בזמן שהם עשו ממשלה הוא חלק מן העליה ויש ספיקות גדולות כהיום אפילו על היחידים העולין לשם שהוא יכול להיות עובר בשבועה שלא יعلו בחומה ובכבר ביארנו שיטת הרמב"ן דס"ל דיש מצוה כהיום של ישב ארץ ישראל והוא>Dוקא אם ישראל בארץ ישראל בגנות וזה תחת האומות ואפילו בזמן שהם בגנות זהו רק אם מיועטים עולים לשם והרוב הם גוים שאז מי שהולך לשם מרגיש עצמו בגנות אבל עכשו שיש להם מדינה והם לקחו המשלה בעל כרחיה קודם בית הגואל אין לנו שום ראייה אפילו לדברי הרמב"ן שיש איזו מצוה של ישב ארץ ישראל.

לו.

הנה מה שהבאתי לעיל בדברי קדשו של המהרא"ל מפראג ז"ל דהשלש שבועות הם בכלל של יהרג ואל יעבור ויליף ליה המהרא"ל מפראג ז"ל מן המדרש שה"ש ב' דהשביעם בדורו של שמד, לבארה צרכיין להבין לפי מה שסביר באירושלמי פ"ב דפאה הל' ו' דין לומדים הלכה מן המדרש יעוז', לפי זה קשה איך ילייף המהרא"ל מפראג דיןו מן המדרש.

אבל יכולין לתרץ על פי מה שכותב בנזע ביהדות מהדורא תנינא יו"ד סימן קס"א, רהקה מן התוס' (ע"ז ל"ג ע"א) ד"ה שפטקו דעתם בהדחה ג"פ, מדרש אסתר שהביא דברי המן שאמר לאחشورו אם אדני המלך נוגע בכוסו של אחד מהן חובטו בקרקע ואני שותהו ולא עוד אל א שמידה

דרך החיים

הכוס ג"פ יעוז. ותירץ דכיון שהמדרש מספר מה שאמר המן שאמր לאחזרו שננהג של ישראל ואנו לומדים שזה היה מנהג של ישראל, ובזה האופן יכולין ללימוד מדברי המדרש יעוז.

נלוונ"ד להביא ראייה לדברי הנובי ממה שכותב הט"ז באו"ח סימן י' אות י' ז"ל: ב' לפניהם בד"מ מביא ע"ז מדרש בפ"ט: והמים להם חומה שהכרייז גבריאל למים שאחורייהם הזרעו באותו שמשליךין. בנק של ציצית לאחורייהם וכו', יעוז. לבארה קשה היאך יליף ממש הד"מ הלכה, אלא ע"כ כיון שהמדרש מספר מה שאמר גבריאל שהוא מנהג של ישראל שפיר יכול ללימוד מיניה ודוק.

ועכשיו מובן דברי קדשו של המהרא"ל מפרא"ג מה דיליף מן המדרש במה הייתה השבועה של שלמה המלך שהשביע את ישראל, בזה שפיר יכולן ללימוד מן המדרש, ודוק.

